



# גור חותם, פרס בודק, רבין מחי"ר, קיסניג'ר בודק משמאל ואלון מחי"ר אליו

סאראת והמישטר הקיים במצריים. הדבר יחזק בטוח הארוך גם את המגמות המתונות בסוריה, באש"ף ובגורמים אחרים — אפילו אם זה לא יראה ברגע הראשון.

שלישית, נמנע עימות הרה"אסון בין ישראל וארצות-הברית, בשעה שאין לישראל שום בעל-ברית אחר.

רביעית, חוסלו מוקדי-הסיכסוך המיידיים החריפים ביותר בין ישראל ומצריים, כגון המעברים והנפט של אבו-רודיס. השאיבה הישראלית שם היתה, בעיני הר מצרים, שוד לאור-הימים.

חמישית, נעשים כמה צעדים מוחשיים ליצירת אווירה של שלום, כגון מעבר ה-סחורות הישראליות בתעלה.

אולם דבר אחד לא יתן ההפך דר לממשלת ישראל: האפשרות לשבת שדוש וחצי שנים בחיבוק ידיים, לדחות כל התקדמות נורמלית לקראת שלום, ולכבד את שליטתה בכל השטחים המוחזקים שנשארו השבוע בידה.

אם הממשלה סבורה שתצליח בכך, היא משחקת ב"נדמה לי".

משום כך אפשר לצפות לכך שהעניין יהפוך סלעי-מחלוקת כמעט רכתי-הבהירות הקרובה לנשיאות.

רוב המועמדים המוקדמים ודאי יתקפו את ההסכם, כדי להאשים את פורד בכך שהוא חוזר על אסונות העבר. פורד יאלץ להגן על ההסכם, אך שאלה גדור לה היא אם הוא שמח על הישגו של שר-החוזר שלו, שהעמידו במצב כה בלתי נוח בוירה האמריקאית הפנימית. מאידך, נתן לו קיסניג'ר את ההישג המדיני הגדול של ממשלתו.

## ההישגים והאשלייה

כל הסכם פוליטי, מבקש כל אחד מהחותמים להשיג משהו אחר. יותר מכך, כל צד רואה בהסכם גוף שונה

הרבה מן התפקיד הטכני המוצהר שלה. שהוא מצומצם. בין השאר:

- **נקבע רישמית מעמדה של ארצות-הברית כמעצמה האחת ששני הצדדים בסיכסוך המיוחד תיכוננו מקבלים את נוכחותה הי קבועה במרחב.**
- הדבר יחזק לאין-שיעור את מעמד ארצות-הברית במרחב, וישמש תמריץ חזק ביותר לסוריה ולאש"ף ללכת בעיקבות מצריים, להינתק מברית-המועצות ולהסיר תדר במישרין עם ארצות-הברית.
- ארצות-הברית הפכה, בפועל, ערבה לקיום שביתת-הנשק בין ישראל ומצריים, ומשום כך יהיה לה מעתה כוח מעשי ומוסרי מוגבר לחזק על הצדדים למען המשך הדרך להסדר.
- התפקיד האמיתי של הטכני

ב חודש מארס הוא הויל דימעה. באחד בספטמבר הוא שפע חיוכים. על הנרי קיסניג'ר ניתן היה לומר, השבוע: "הזורע בזמעה, ברינה יקצור!"

מה שתל, בעצם, בין מארס לספטמבר? במתכונתו, ובעיקר תוכנו, דומה ההסכם של ספטמבר לזה שממשלת ישראל דחתה במארס. ישראל נסוגה למעשה מכל המע" במארס, דבר שסירבה לעשותו אז. מצריים לא שינתה את הסטאטוס החוקי של מצרי המילחמה, דבר שהיא סירבה לעשות גם במארס. ישראל הסתפקה בדיבורים כלליים יותר על אי-השימוש בכוח, דבר שסירבה להסתפק בו אז.

השינוי המהותי היחיד טמון במרכיב חדש: נוכחות ה"טכני נאים" האמריקאיים כמעבירים. אם זה טוב או רע לישראל ולעניין השלום — על כך נחלקו הדעות.

## הרגע הגדול של הנרי קיסניג'ר:

# הזודע בדימעה

# בדינה יקצור!

## האם משחקים מנהיגי ישראל

## ב"נדמה לי" \* מה יהיה הלאה?

מזה שרואה בו הצד השני, ותולה בו תיקוות שונות. התסדר שנחתם השבוע אומר דברים שונים לצדדים השונים:

- **לדאמריקאים** הוא מבטיח, קודם כל, הגמוניה מחדשת במרחב, הידוק הברית עם מצריים תוך המשך הברית עם ישראל, ותיקונה סבירה לדחיקת הסובייטים גם משאר ארצות המרחב.
- **למצרים** זהו, קודם-כל, הסכם הי מחויר להם חלק חשוב של סיני, בלי קרב, ובכך מוסיף במאוחר מימד נוסף של ניצחון למילחמת יום-הכיפורים. יחד עם זאת, אין מצריים רואה בו התחלה של שלום-נפרד עם ישראל, כדי למנוע את בידודה בעולם הערבי, עליה להגיע במהרה להסכמים נוספים, בעיקר בחזית הסורית.
- **לממשלת ישראל** זהו, קודם-כל, הסכם שנועד להעניק לה כשלוש וחצי שנים של רגיעה גמורה, מבלי שתצטרך להחזיר בהן שטחים, מעבר לאותם הכלור לים בהסדר זה.
- **קרוב לוודאי שזוהי אשלייה.** יש להסדר כמה וכמה צדדים חיוביים: ראשית, הוא מבטיח לפחות זמן קצר של רגיעה מדינית, וזמן ממושך של רגיעה צבאית.
- **שנית, הוא מחזק בהרבה את מעמדם של היסודות המתונים בי עולם הערבי, ובראשם אנוואר אל-**

נאים האמריקאיים כמעבירים הוא לשמש, בהסכמת הצדדים, מעין "תיד המשקה" (TRIP WIRE), כחוט הנמתח כנובה נמוך מעל לקרקע, כדי להמשיך חויל תוקף בדומה לכוח האמריקאי הקטן בברלין, אין בכוחו לעצור התקפה, אך הוא מבי טיח שכל מי שיחליט לתקוף יידע כי הוא נכנס לעימות ישיר, פיסו ממש, עם ארה"ב.

## מאקיאולי נביתו

מו תמיד, משחק קיסניג'ר מישחק מאקיאולי, מבלי להתחשב בדעת הקהל בארצו.

בעוד שקיסניג'ר מבין כי חזירת הטכני נאים האמריקאיים לסיני היא הישג אמרי קאי כביר בתחרות האמריקאית-סובייטית על שליטה והשפעה, רואה דעת-הקהל האמריקאית בעין רעה כל "מעורבות" אמריקאית בעולם.

האסוציאציה האוטומטית מובילה אל ה-מעורבות האמריקאית בווייטנאם, שהתחילה בצורה תמימה בשיגור "יועצים", קשה לדרוש מן הציבור האמריקאי לעמוד על ההבדל היסודי שבין מעורבות לטובת צד אחד נגד השני, כמו בווייטנאם, לבין מעורבות הבאה עלי-פני בקשת שני הצדדים, כמו הפעם.

## גם בשארם-אל-שייך!

ימעון פרס, בנוסחתו להסביר לי צמרת מיפגות-העבודה מדוע הסביר מה הממשלה עכשיו להסכם שאותו דחתה בתרועה גדולה לפני חצי-שנה, שם את הדגש על נוכחות אמריקאית זו.

תוך כדי כך החליקה לשונו, כפי שקור רה לו מדי-פעם. הוא אמר: אילו היה קיים כוח אמריקאי כזה בשארם-אל-שייך, במאי 1967, לא היתה פורצת מלחמה ששת-הימים.

ישראל גילי קפץ מייד ממקומו, שאל את פרס אם כוונתו לומר שהוא רואה גם הפעם את הפיתרון לבעיית שארם-אל-שייך בנוכחות כוח אמריקאי שם. פרס תפס את טעותו, הכחיש זאת ברוב-מקום. ייתכן שרק באותו רגע הכין פרס, כי הממשלה נכנסה למלחמה דת פסיכולוגית-פוליטית.

לפניכן ניסה פרס להעמיד פנים כאילו הוא זה שהמציא את הרעיון הגואל של נוכחות אמריקאית. אנוואר אל-סאדאת, שהעלה את הרעיון זמן רב לפניכן, בי פגישתו עם הנשיא ג'ראלד פורד בזאליצ בורג, בוודאי סבור כי הוא שהמציא אותו. אבל ההמצאה היתה, כמובן, פרי מוחו הפורה של הנרי קיסניג'ר — המי צאה מחוכמת מאין-כמותה.

כי ברגע שנוצר התקדים של נוי כחות אמריקאית בין שני הצדדים — כפיתרון לשאדת פירוש השמי חים שפוזנו עדידי ישראל — הוא יחזו כימעט אוטומטית על כי שטח שיפונה בעתיד.

מאחר שלא ייתכן שלום כאשר יש ראל מחזיקה בשטחים כמו שארם-אל-שייך, רמת-הגולן וגבול תולכרם, ואילו לישראל קשה לסבול נוכחות צבא ערבי שם, ואין לה אמון בצבא האו"ם — מספק התקדים של המיתלה את התשובה שתת בקש מעתה ואילך אוטומטית: בין ה-צדדים ייכנס כוח אמריקאי, באיצטלה זו או אחרת.

הרעיון עצמו אינו חדש. גם בעבר דובר על כוח של המעצמות, שאינו כפוף לוטו של חברי מועצת-הביטחון ולשג יונות עצרת-האו"ם, כחיץ בין הצדדים. אולם בעבר דובר תמיד בהקשר זה על כוח אמריקאית-סובייטי. יצוי רת התקדים הראשון של נוכחות אמריקאית בידעית היא ניצחון אישי כביר להנרי קיסניג'ר.

## TRIP WIRE

ל נוכחות האמריקאית במעברים כמה השלכות חשובות. החורגות כי

## לא יהיה קיפאון!

א חרו התימת ההסכם, נותרו על כנם הגורמים העיקריים שהביאו אליו, ושיקבעו גם את המשך ההתפתחות:

- **ארצות-הברית תרצה להמיר שוך במסעיה-הניצחון שנה בעולם הערבי, למשוך לצידה את סוריה ואת אש"ף, ולהחרימכן גם את עיי ראק ואלג'יריה. משום כך תחיה מעוניינת דא רק בהסדר-יחזקי נוסף, בעתיד הקרוב, עם סוריה — אלא גם בהתקדמות מלנית.**
- אם תצליח ארצות-הברית במשימה זו, — כלומר, אם תמשוך את סוריה לצד שלה, ואם תמצא הסדר משביע-רצון עם אש"ף וירדן — היא תרצה לנצל ולכרם הישג זה במשא-ומתן להסכם כולל, בחסות אמריקאית, כ'נבנה או במקום אחר.
- מצריים אינה יכולה להרשות לעצ מה להינתק מן העולם הערבי, כדי להתי ויק בהגמוניה המדינית בעולם הערבי, ולמגר את "חזית הסירוב" של אויביה, עליה להיחזק שהיא פועלת לטובת כולם. משום כך תצטרך מצריים להתי אית שהיא דוחצת למען התקדי מות לשלום כולל — כלומר, לנפיתת ישראל לגבול ה-47 כיווני ולהקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה — תוך תקופת החם דר הנוכחי, ולא אחר י גמר תקי פת הסדר זה.
- מבחינה זו, טועים כל הסבורים כי ההסדר התלקי הנוכחי נוגד בהכרח את רעיון ההסדר הכולל — גם אותם המקווים כך, כמו יצחק רבין ועמיתיו; וגם אותם המסתייגים משום כך מן ההסדר התלקי, כמו כמה אישים וחוגים במנותח-שלום, שאינם תופסים את טיב התהליכים. הלחץ על ישראל להסדר חלקי נוסף עם סוריה יתחדש תוך כמה שבועות, והלחץ להסדר כולל יותר יתחדש תוך חודשים אחרים.
- שביתת-הנשק הצבאית של שלוש וחצי שנים בחזית הדרום מבטיחה רק דבר אחד: שהלחץ יעבור מן המישור הצבאי למישור המדיני והכלכלי. אבל גם זה יהיה נכון רק אם יימצא סיפוק לסוריה — כך שלא יהיה לה עניין לגרום למילחמה שבה תיאלץ מצריים לתמוך בה. ממשלת ישראל תנסה בלי ספק, להקפיד את המצב כדי לתרי ויח זמן. ניסיון זה ייכשף.